

LURRALDEA ETA ARKITEKTURA

Mestizajeak

ULA IRURETAGOIENA

LURRALDEEN MESTIZAJEA

Bartzelonan “Biennal del Pensament 2022” egin dute eta nafar hiriburuan 1972-2022 Iruñeko Topaketen omenezko programa. Programazio kultural esanguratsua garai bertsuetan hemen eta han gertatzea ez ezik, EAEko agendan Iruñeko jardunaldien oihartzun isila ere albiste izan da. Lurraldean hormigoizko horma ikusezin batek eragiten duen blokeoaren aurrean, lurraldean mestizajea proposa dezagun. Iruñea Innsbruck, Hernani Sevilla Markina Gerendiain...

DIZIPLINEN MESTIZAJEA

1972an orduko abangoardia artistikoa bildu zen Iruñean, eta Prada Poole arkitekto esperimentalak plastikozko burbuila puzgarrien bidez osatu zuen Topaketen behin-behineko eraikina, Ibizan probaturiko egitura-ren garapena. Topaketen 50. urteurrenean, Poolen lana azaltzen duen erakustaldi bat egin da Iruñean, arkitektura praktika artistikoen zakuan sartuz.

PENTSALDIEN MESTIZAJEA

2022ko Iruñeko Topaketetan entzundako pentsaldiak, praktika artistikoetatik sorturikoak, interesa piztu dezakete edonorengan. Lehena, ikerketa fokoei buruz. Interesa sortzen digun “horretan” zentratu beharrean, gatazka eragiten digunean lan egingo bagenu, errealtatearen konplexutasunetan murgilduko ginatke eta emaitza borobilen orde, erantzun oparoak, itxierarik gabekoak eta segur aski kontraesankorrek izango genituzke. Kontraesana duintasunez besarkatzearen beharra gorai patuko genuke (Mireia Sallarésen hitzetan). Bigarrena, gorputzari buruz. Hain gaude ohituta errealtatea gizakiaren lekutik begiratzera, baina mikrobiologiatik gorputza bakteriar kolonia bat da, energia eta elikadura trukatzeko dutenak, eta ez dago argi non hasi eta bukatzen den, gorputz indibidual baten ideiarik ez dago (Maria Ptqk-k esana). Zibilizazioaren zutabe nagusiak desegiten hasi dezaketen begirada hauek datoz gizakiaren zibilizazio proiektuaren porrota gertu dagoenean, 2022an 1972ean baino gehiago. ●

ANALISIA

Macron, kexuak eta demokrazia

JENOFA BERTHOKOIRIGOIN

Greba aitzina doa Total Energies-ek Frantzian dituen bost petrolio-findegietan. Autoari eta asfaltoari erabateko dependentzian antolatutako egunerokoan eraginak dauzka irailaren 21ean abiatutako grebak. Zortzi findegietatik zazpi ziren greban ostirala arte. Baina gobernua prefetari matuturiko errekesizio-prozedurak lanera bideratu zituen ExxonMobil-ekoak –hauturik ez du errekesizionaturiko langileak, errefusatu gero etxean du polizia, kartzelaldi eta 10.000 euroko isunarekin, gainera–. Greba beste sektoreetara hedatu dute urriaren 18an, azken aldiatako jarraipen esanguratsuenetarikoa jasoz. Errekesizioen parean, ondokoa argitu nahi izan dute herritarrek: greba eskubidearen gainetik ez pasa.

Giroa berotuz doa, haserrea sutzen duelako testuinguruak. Ez dezagun ahantz oinarrian dagoen zifra: Total Energies-ek 5.700 milioi dolarreko etekina jaso du aurtengo bigarren hiruhilekoan. Prezioak gora doazela –tartean Total Energies eta ExxonMobil-en gasolinarena–, hertsituz doa oinarritzko beharrei erantzuteko bidea anitzentzat. Hori dauka oinarrian petrolio-findegietako grebalariekin borrokak. Aberastasunen banaketa justuagoa dute aldarri. Are justifikagarriagoa, dakigunean Macronen aldeko parlamentariak *super-profit* edo *super-etekindun multinazionalei* zerga gehiago bideratzearen kontra bozkatu berri dutela.

Negua hotza izanen da, eta iaz baino gehiago izanen dira etxea behar bezainbeste berotu ezinean. Klean, ordea, giroa berotuz doa, Frantzian bezala beste herri anitzetan –aberatsenak are aberatsago izate hori jasangaitza bihurtzen ari delako–. Macronek erantzunaren kolorea argitu digu. Hasteko, grebalariekin errekesizioa dauka *gatazka desblokeatzeko* tresna gisa. Horrez gain, Konstituzioko 49.3 artikulua erabiltzearena eta Legebiltzarra desegitearena ere ditu mahai gaineraturik. Erretreten erreforma izanen da negu honetako beste dossier bero bat, eta aurkakotasunaz kontziente, bi neurri horien mehatxua plazaraturik du. Horretan gara: beharrez Legebiltzarreko eztabaidak saihestuz pasako du erreforma; eta oposizioa diputatuek zentsura mozioa aurkeztuz gero Asanblea Nazionalea deseginen du. Badirudi testuinguru gatazkatsuetan demokrazia traban daukatela gure agintari demokratek. Zer pentsatua ematen du. ●